GRANSKNINGSHANDLINGAR

LYCKSELE KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

Miljökonsekvensbeskrivning

Landsbygdsutveckling i strandnära läge
Tematiskt tillägg till översiktsplanen

Titel: Miljökonsekvensbeskrivning LIS-plan 2026
Utgiven av: Lycksele kommun 2026
Text: Lycksele kommun
Bild omslag: Isabella Perttula
Adress: Lycksele kommun, Stadshuset Storgatan 22, 921 31 Lycksele
Telefon: 0950-166 00
E-post: kommun@lycksele.se
Hemsida: www.lycksele.se
Diarienummer: MN-2025-188

Antagen Av:	Ärendebeteckning: LIS-plan	Dnr: MN-2025-188
Dokumentägare: Kommunstyrelsen	Dokumentansvarig: Isabella Perttula	Dokumenttyp: Miljökonsekvensbeskrivning
Ersätter dokumentet:	Revideras: Vid behov	Uppföljning: Varje mandatperiod

Innehåll

Sammanfattning 4

1. Inledning 5

2. Avgränsning 6

3. Alternativ
3.1 Nollalternativ 7
3.2 Områden som övervägts och som ej är aktuella 8
3.3 Huvudalternativ 10

4. Underlag

5. Konsekvenser
5.1 Vattenmiljö och miljökvalitetsnormer 12
5.1.1 Nuläge
5.1.2 Konsekvenser
5.1.3 Förslag till åtgärder
5.2 Naturmiljö 13
5.2.1 Nuläge
5.2.2 Konsekvenser
5.2.3 Förslag till åtgärder
5.3 Jordbruksmark 14
5.3.1 Nuläge
5.3.2 Konsekvenser
5.3.3 Förslag till åtgärder
5.4 Kulturmiljö 15
5.4.1 Nuläge
5.4.2 Konsekvenser
5.4.3 Förslag till åtgärder
5.5 Friluftsliv 16
5.5.1 Nuläge
5.5.2 Konsekvenser
5.5.3 Förslag till åtgärder
5.6 Ras, skred, erosion och översvämning 17
5.6.1 Nuläge
5.6.2 Konsekvenser
5.6.3 Förslag till åtgärder
5.7 Avlopp och dricksvatten 18
5.7.1 Nuläge
5.7.2 Konsekvenser
5.7.3 Förslag till åtgärder
5.8 Rennäring 19
5.8.1 Nuläge
5.8.2 Konsekvenser
5.8.3 Förslag till åtgärder
5.9 Arbetsmarknad och näringsliv 20
5.9.1 Nuläge
5.9.2 Konsekvenser
5.9.3 Förslag till åtgärder
5.10 Kommunal ekonomi 21
5.10.1 Nuläge
5.10.2 Konsekvenser
5.10.3 Förslag till åtgärder
5.11 Riksintressen 22
5.11.1 Nuläge
5.11.2 Konsekvenser
5.11.3 Förslag till åtgärder
5.12 Miljömålen 23
5.12.1 Nuläge
5.12.2 Konsekvenser
5.12.3 Förslag till åtgärder

6. Samlad bedömning 24

7. Uppföljning 25

Sammanfattning

Miljökonsekvensbeskrivningen tillhör LIS-planen för Lycksele kommun och har tagits fram för att identifiera och beskriva vilka konsekvenser ett antagande av planen kan medföra. I följande dokument beskrivs miljökonsekvenserna på en övergripande nivå med hänsyn till LIS-planens strategiska och långsiktiga karaktär. I syfte att identifiera värden och åtgärder tidigt framställs planeringsförutsättningar för varje område för att belysa framtida hänsyn och eventuella konsekvenser i bilagan för varje område.

En strategisk miljöbedömning ska göras när kommunen upprättar eller ändrar en plan där genomförandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt 6 kap 3 § Miljöbalken. Under framtagandet av en plan ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tas fram. Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla alternativ till planförslaget som lyfts fram.

Vidare kan konsekvenserna för LIS-planen vara svåra att förutsäga eftersom det finns en osäkerhet om vilka delar som kommer att genomföras. Varje prövning av strandskyddsdispens behöver således prövas enskilt.

1. Inledning

Kommunen har i planeringsstrategin identifierat att en revidering av LIS-planen från 2011 skulle vara lämplig för tydliggörande och skapa ännu bättre förutsättningar för landsbygdsutveckling i strandnära lägen och nyttjande av attraktiva lägen i enlighet med översiktsplanens utvecklingsinriktning. Arbetet med att ta fram en ny LIS-plan inleddes hösten 2024. Dialogmöten hölls tidigt med näringslivsenheten för att på bästa sätt fånga upp områden som kan vara lämpliga för utveckling av näringsverksamheter. Kommunmedborgarna har via en interaktiv karta kunnat lämna förslag på områden. Urvalet har följt principer och kriterier som tagits fram för planen och som bygger på lagstiftning och översiktsplanens intentioner för mark- och vattenanvändning.

I översiktsplanen för Lycksele kommun har utvecklingsförslag som kan komma att ha en betydande miljöpåverkan identifierats. Bland de identifierade förslagen finns utbyggnad i strandnära lägen.

Genom att följa kriterierna för urval av områden har den mest påtagliga och uppenbara miljöpåverkan kunnat undvikas. Kriterierna medför att stora sammanhängande områden med höga naturvärden och känsliga miljöer undantagits i ett tidigt skede. Även områden som är svåra att bebygga på grund av motstående intressen och markens lämplighet har undantagits. Inom nu föreslagna LIS-områden kan känsliga och riskfyllda delar finnas men dessa prövas i samband med ansökningar och dispens eller upphävande av strandskyddet i en detaljplan.

2. Avgränsning

LIS-planen omfattar hela Lycksele kommun och hela kommunen har identifierats utgöra landsbygd. Urval och kriterier för vad ett LIS-område ska vara och uppfylla har beskrivits och bygger på övergripande planer för mark och vattenanvändning i översiktsplanen.

Miljöeffekterna beskrivs på ett övergripande plan och en enskild bedömning behöver genomföras vid varje enskilt ärende om att upphäva eller bevilja dispens från strandskyddet.

Tidsperspektivet för bedömningen sträcker sig fram till 2040 i likhet med översiktsplanens tidshorisont.

De miljöaspekter som analyserats är påverkan på: naturmiljö, kulturmiljö och fornlämningar, friluftsliv, ras skred erosion och översvämning, möjlighet till avlopp och dricksvatten, jordbruksmark och rennäring. Även påverkan på miljökvalitetsnormer och de nationella miljömålen har analyserats.

3. Alternativ

3.1 Nollalternativ

Kommunen har en LIS-plan antagen 2011. Sedan LIS-tillägget antogs har kommunen även beslutat (2019-10-17 §81) om att lägga till ett LIS-område inom Husbondliden 1:43. LIS-planen innehåller områden som bedömts vara svåra att exploatera till följd av motstående intressen samt avstånd till infrastruktur och andra bostäder. Flera av områdena har aldrig varit aktuella att exploatera och några bedöms som ointressanta. LIS-planen skulle fortsatt vara fullt användbar som vägledning för handläggning, men saknar en mer utförlig beskrivning av vad som är landsbygdsutveckling. Planen saknar även en del områden som är i linje med den utvecklingsinriktning som beskrivs som önskvärd i översiktsplanen. Den kan också vara vilseledande genom att flera områden är svåra att bebygga.

Nollalternativet innebär att utbyggnad i strandnära lägen inte grundas på ett tematiskt tillägg till översiktsplan utan till en förlegad plan. Nollalternativet kan ses som en brist på kommunal styrning av var landsbygdsutveckling kan ske på väl avvägda platser. Likaledes innebär alternativet en ökad osäkerhet för exploatörer eftersom kommunens politiska viljeriktning inte framgår eller finns tydligt redovisad. Detta riskerar att påverka exploatörer och kan medföra val av andra orter eller kommuner, vilket påverkar syftet med att bidra till en levande landsbygd.

Nollalternativet gör det även svårt att erbjuda attraktiva boendeformer, så som sjönära tomter. En avsaknad av detta kan medföra utflyttningar eller minskat intresse för inflyttning och nybyggnation. Såväl utflyttning som inflyttning påverkar serviceutbud och kollektivtrafik. Även om nollalternativet innebär ett antal utpekade områden innebär förslaget risk för konsekvenser gällande möjligheter för samordning av gemensamma angöringar för infrastruktur, vatten- och avlopp. Förslaget innebär också utmaningar med avseende på sammanhållen bebyggelse och främjande av service inom kommunen.

Valet att peka ut områden är ett strategiskt tillägg som bedöms bidra till minskade missförstånd och konflikter som annars kan uppstå. Nollalternativet att inte peka ut områden och behålla gällande plan ses däremot som en inriktning, vilken kan bidra till konflikter och missförstånd. Avsaknad av utpekade områden enligt rådande lagstiftning medför risk för att bebyggelse och anläggningar kan placeras intill områden med naturresurser inom kommunen.

Enligt nollalternativet finns ingen tydlig avsikt i hur styrning ska ske för att arbeta mot en levande landsbygd. Utifrån detta kan alternativet inte ses bidra till hållbar samhällsutveckling. Vad avser riksdagens miljökvalitetsmål innebär förslaget att det är svårt att bedöma vilka konsekvenser och effekter exploatering skulle få.

3.2 Områden som övervägts och som ej är aktuella

Samtliga områden i den tidigare planen har granskats och av dessa har 7 områden tagits bort på grund av olika aspekter som dåliga markförhållanden, långa avstånd till service och bebyggelse samt skyddsvärd natur, riksintressen och stridighet mot strandskyddslagstiftning. I tidigt dialogskede har 23 förslag på nya områden inkommit. Av dessa har 7 områden ej tagits med i planen eftersom de inte uppfyller urvalsprinciperna och kriterierna. Exempel på områden som inta tagits med är:

Bortvalda områden från LIS-plan 2011

Björksele Södra: Exkluderad på grund av risk för ras- och skred, skyddsvärd natur och rennäringen.

Centrala Lycksele: Detaljplanelagt.

Mårkan: Motstående intressen vad avser friluftsvärden, fornlämningar, vattenskyddsområde, höga naturvärden samt riksintresse för rennäring.

Lill-Tannselberget: Avsaknad av infrastruktur och bebyggelse. Kan endast exploateras vid planläggning och intentioner samt planer för detta saknas. Området är även särskilt viktigt för rennäringen. Området saknar således motiv för LIS.

Vargträsk: Omfattas av jordbruksmark lämpligt för produktion av livsmedel och foder. Ligger mellan riksintresse för energiproduktion.

Ålavan: Oexploaterat samt avsaknad av service. Berör även flertalet riksintressen längs Vindelälven.

Överbo: Har valts bort på grund av svår topografi, rennäringen och fornlämningar.

Bortvalda förslag från medborgare

Avanäs: Saknar service och infrastruktur. Ingår i riksintresse för rennäring.

Berglunda: Har valts bort till följd av lokalisering i närhet av flygplatsen, avsaknad av möjlighet till dricksvatten med anledning av infiltration från begravningsplats.

Hornträsk: Risk för privatisering av udden, vilket strider mot strandskyddet, riksintresse för mineraler, höga naturvärden.

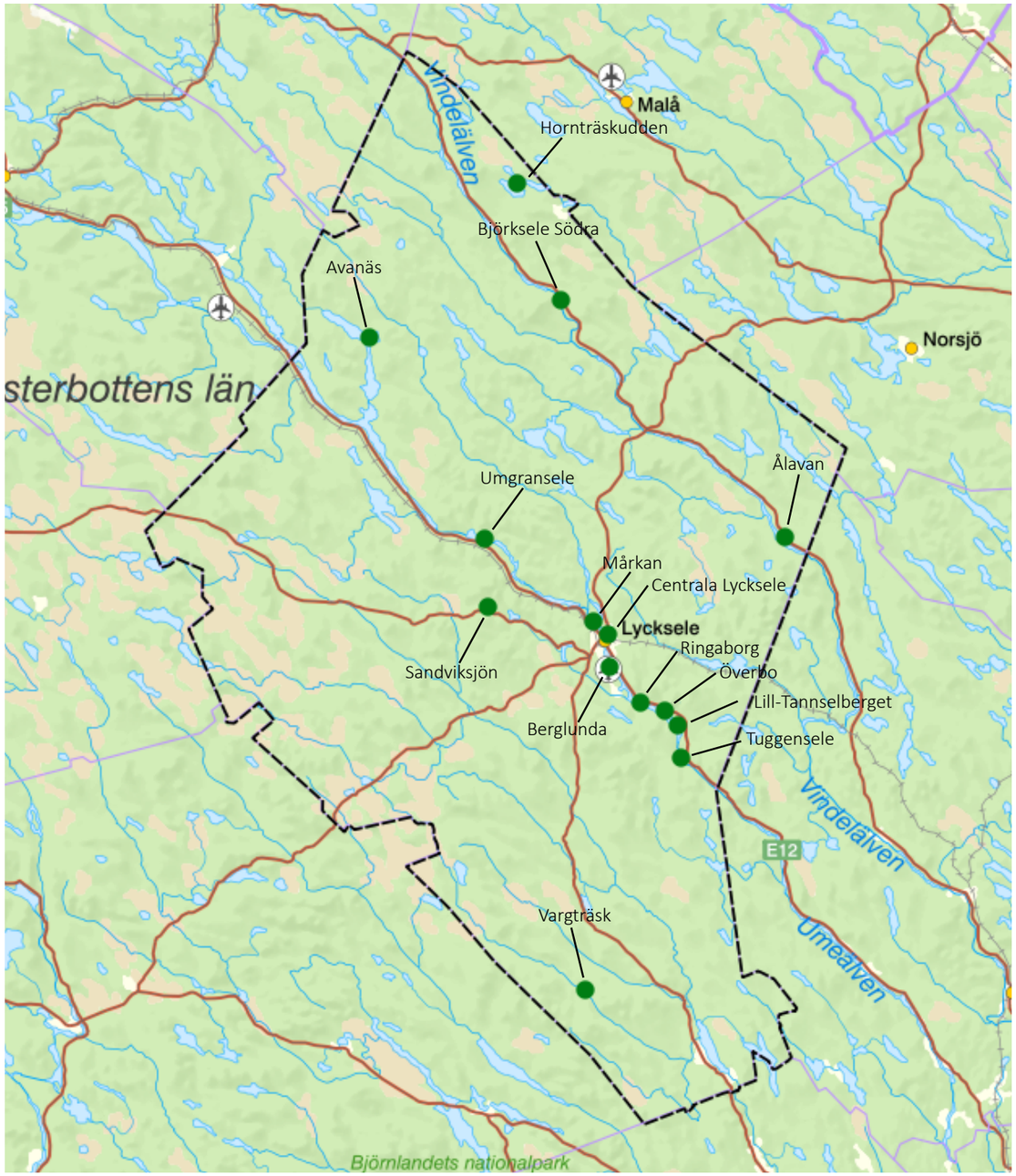
Ringaborg: Risk för bullerstörningar från skjutbana och E12. Ligger inom riksintresse för rennäring och innehar kända fornlämningar.

Sandviksjön: Ej byggbart till följd av jordbruksmark och långt ifrån servicenod. Ingår även i riksintresse för rennäringen.

Tuggensele: Har valts bort på grund av översvämningsrisker, jordbruksmark, fornlämningar, transmissionsledning, kraftledning, grundvattenförekomst samt naturgrusförekomst.

Umgransele: Området omfattas av värdetrakt för barrskog, riksintresse för rennäring, högriskområde för radon, grundvattenförekomst, fornlämningsytor samt översvämningsrisk uppåt 200 meter inåt land. Planeringsförutsättningarna innebär att området inte är lämpligt att peka ut som LIS-område.

Karta över bortvalda områden:

3.3 Huvudalternativ

Förslaget om tematiskt tillägg bidrar till att kommunen har bättre möjlighet att visa på lämpliga områden för utveckling i strandnära lägen. I första hand har det utifrån lagstiftningen och faktorer som underlag för service gjorts en bedömning att exploatering lämpligen pekas ut till befintlig och samlad bebyggelse. Förslaget får på detta vis flera fördelar. Dels ur ekonomiskt perspektiv vad gäller vatten- och avlopp, dels vad gäller tillgång till service. Ur ett miljö- och landskapsperspektiv innebär förslaget att mycket av den karaktär, struktur och de värden som finns kan bevaras som orörd natur.

Huvudalternativet innebär också ett möjliggörande för ökad andel befolkning och kan på så sätt bidra till en levande landsbygd. Eftersom Lycksele kommun har ett stort antal vattenområden innebär detta också goda förutsättningar för att peka ut LIS-områden. Genom strandnära exploatering kan allmänheten få tillgång till områden som de inte tidigare fått, vilket kan gynna såväl friluftsliv som turism. Samtliga LIS-områden är naturmiljöer som vid exploatering kommer påverkas vad gäller värden för djur- och växtliv. Däremot bedöms inte konsekvenserna av utbyggnad att bli stora eftersom större områden för naturmiljöer bevaras. Förslaget innebär att kommunen genom analyser har undantagit de känsligaste områdena från etablering av bostäder och verksamheter i syfte att kunna undvika stora negativa konsekvenser för djur- och växtliv.

Utbyggnad som kan förväntas genom det tematiska tillägget är genomgående för förslaget småskalig, varför förändringar främst kommer upplevas lokalt. Utvecklingen som möjliggörs genom att peka ut LIS-områden ses kunna bidra till att fler väljer att bo kvar samtidigt som nyinflyttning möjliggörs. Genom detta kan underlaget för befintlig och ny service upprätthållas. Möjliggörandet av bostäder och verksamhetsutveckling för befintliga företag att expandera sin verksamhet ses som en positiv utveckling av landsbygden.

4. Underlag

Översiktsplanens fyra **fokusområden:**

- **Attraktiv livsmiljö**
- **Hållbara kommunikationer**
- **Natur- och kulturmiljö som tillgång**
- **Hållbar näringslivsutveckling**

Kommunala och regionala planer:

- Planeringsstrategi 2024
- Naturvårdsstrategi. Strategi för naturvård, grönstruktur, friluftsliv och naturturism
- Jordbruksmark i fysisk planering – vägledning för 3 kapitlet 4 § miljöbalken

Miljökvalitetsmål, Agenda 2030 och friluftsmål

Riksintressen och Natura 2000

Skyddade områden

Miljökvalitetsnormer

Särskild handling

- Tillhörande kommunens översiktsplan ”Översiktsplan 2040”

5. Konsekvenser

5.1 Vattenmiljö och miljökvalitetsnormer

5.1.1 Nuläge

Kommunens vattenförekomster varierar vad gäller ekologisk status. Enskilda områden har god ekologisk status medan andra har otillfredsställande ekologisk potential. Enstaka områden har måttlig ekologisk status. Däremot uppnår kommunens alla vatten ej god kemisk status med avseende kvicksilver och PBDE på grund av påverkan från långväga luftburna föroreningar.

5.1.2 Konsekvenser

Vattenförekomstens status eller möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormen bedöms ej påverkas av nya bostäder med tillhörande avloppsanordningar under förutsättning att hållbara VA-lösningar anordnas vid exploatering.

Positiv	Obetydlig	Måttlig	Negativ	Kumulativ effekt
	Bedöms ej påverkas			

5.1.3 Förslag till åtgärder

Exploatering och angöring ska inte försämra något av områdenas status med avseende miljökvalitetsnormer. Angöring ska således utformas på sådant sätt som inte har en påverkan på vattenmiljön. Detta enligt det så kallade försämringsförbudet utifrån miljöbalkens föreskrifter.

GRANSKNINGSHANDLINGAR

5.2 Naturmiljö

5.2.1 Nuläge

Kommunen karaktäriseras till stora delar av barrskogslandskap med inslag av granskogar, myrområden och tallhedar längs med älvarna. Inom kommunen finns flera värdefulla områden med avseende biologisk mångfald och friluftsliv. En del naturskogar har bevarats men majoriteten av all skog bedrivs som mekaniserat skogsbruk. Strandmiljöerna är även viktiga för den biologiska mångfalden, spridningssamband och vattenkvalitet. Det är därför särskilt betydelsefullt med insatser för bevarande och utvecklande av den biologiska mångfalden och samtidigt beakta goda rekreationsmöjligheter. Kommunens skogsmiljöer bidrar inte endast med landskapets karaktär utan bidrar även till grönområden för aktivitet, inte minst närmast sjöar och vattendrag. För stora ingrepp i naturmiljön och allmänna platser riskerar dock att påverka stadens attraktivitet negativt. Vidare är bevarade skogsområden närmast avverkade områden särskilt känsliga för ytterligare påverkan.

5.2.2 Konsekvenser

Huvudalternativet innebär en påverkan på naturmiljöer och därmed djur- och växtliv eftersom exploatering förutsätter ianspråktagande av ny mark. Därtill riskerar förslaget att bidra till försämrade förutsättningar för spridningskorridorer samt uppkomst av nya barriärer. Förslaget förespråkar främst förtätning eller utveckling av intill befintlig bebyggelse, vilket medför en ökad risk för att grönytor bortprioriteras framför exploatering.

Positiv	Obetydlig	Måttlig	Negativ	Kumulativ effekt
		Påverkan av exploatering		

5.2.3 Förslag till åtgärder

De platsspecifika konsekvenserna ser olika ut för respektive område eftersom naturmiljön är av varierande karaktär. Vad avser konsekvenser för naturmiljön för respektive område är det dels av vikt att ta hänsyn till tillhörande naturvärdesinventering, dels att vid tillståndsprövning eller planläggning att utreda respektive område i detalj. Detta är särskilt viktigt i områden som berörs av Natura 2000-området Vindelälven och riksintresset för naturvård och friluftsliv. För minimal påverkan är det av vikt att planera för bevarande och förstärkande åtgärder samt att ta hänsyn till de naturvärden som finns. Bedömningen bör göras med utgångspunkt från de ställningstagande som finns i rapporten och bilagan med alla områden.

Sammanfattningsvis kommer samtliga LIS-områden att påverka naturmiljöer vid exploatering med avseende djur- och växtliv. Konsekvenserna för påverkan på naturmiljöer bedöms däremot inte att bli stora eftersom större områden för naturmiljö bevaras. Förslaget innebär även att de känsligaste områdena har undantagits från planen i syfte att undvika stora negativa konsekvenser för djur- och växtliv.

Etablering av såväl bostäder som verksamheter ska ske med hänsyn till naturvärden. Utformning ska ske på ett sätt som gynnar biologisk mångfald genom bevarande eller tillkommande funktioner som öppna dagvattenytor och plantering av vegetation. Områden med närhet till Natura 2000-området Vindelälven och som berör riksintresse för naturvård och friluftsliv behöver mer detaljerat beskrivas utifrån tänkt åtgärd och konsekvenser i samband med detaljplaneskedet. Artskyddsfrågor behöver beaktas i kommande planeringsskeden.

5.3 Jordbruksmark

5.3.1 Nuläge

Kommunens jordbruk består av nötköttsproduktion och fårproduktion med vallodling. Antalet bönder har fortsatt minska och antalet aktiva gårdar med jordbruk understiger för närvarande antalet 10. Kommunens brukningsvärda jordbruksmark är begränsad och särskilt värdefull.

5.3.2 Konsekvenser

Förslaget förväntas ha en liten påverkan vad avser jordbruksmark. Genom ställningstagande för respektive område ska brukningsvärd jordbruksmark skyddas och undantas från exploatering. Jordbruksmark som saknar brukningsvärde kan utifrån utredning och samlad bedömning i förhållande till övriga ställningstaganden och kriterier tillåtas för exploatering. Bevarande av brukningsvärd mark bidrar till bevarande av befintlig karaktär med öppet landskap samt skydd av den biologiska mångfalden.

5.3.3 Förslag till åtgärder

Bebyggelse och exploatering tillåts endast vid behov av samhällsviktiga intressen eller om jordbruksmarken ej klassas som brukningsvärd.

Positiv	Obetydlig	Måttlig	Negativ	Kumulativ effekt
Bevarande av brukningsvärd mark	Ianspråktagande av icke brukningsvärd mark			

5.4 Kulturmiljö

5.4.1 Nuläge

I Lycksele kommun finns flera kulturhistoriskt intressanta byggnader och områden. Strandmiljöerna är historiskt viktiga bosättningsområden och däribland finns flertalet kända fornlämningar och kulturhistoriska landskap, inklusive samiska kulturspår. I kommunens kulturmiljöstrategi pekas även särskilt värdefull bebyggelse ut. Översiktsplanen pekar ut fyra områden för riksintresse av kulturmiljövård. Utöver områden och bebyggelse finns även ett stort antal fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar.

5.4.2 Konsekvenser

I samband med utpekandet av LIS-områden finns en risk att kulturmiljöer och fornlämningar påverkas negativt. Innan exploatering sker behöver förutsättningarna utredas och skyddsåtgärder kan behöva vidtas. Konsekvenserna bedöms som små under förutsättning att exploatering anpassas utifrån kulturmiljövärden. Det kan handla om anpassning till befintlig bystruktur.

5.4.3 Förslag till åtgärder

Kulturmiljöstrategin och ställningstaganden i planen ska vara vägledande underlag vid bedömning av sökande av dispens, bygglov och planläggning. Fornlämningar ska hanteras enligt Kulturmiljölagen.

Positiv	Obetydlig	Måttlig	Negativ	Kumulativ effekt
	Anpassning till befintlig bebyggelse ska förhindra negativa effekter			

5.5 Friluftsliv

5.5.1 Nuläge

Hela kommunen har goda förutsättningar för utvecklande och bevarande av friluftsliv. Tillgång till varierad natur finns genom vattenkontakt, skogsmiljöer samt idrottsanläggningar. Vad avser aktiviteter finns goda möjligheter till utevistelse i naturen för bär- och svampplockning, jakt och fiske men också skoterleder, stigar och promenadstråk.

5.5.2 Konsekvenser

Friluftslivet kan påverkas negativt vid ianspråktagande av områden för bebyggelse och verksamheter. Ökad tillgänglighet och utveckling av infrastruktur eller andra anläggningar kan däremot påverka friluftslivet positivt. Utveckling av strandnära miljöer kan medföra privatisering. Genom att bibehålla fri passage ska privatisering kunna undvikas. Eftersom LIS-områdena är utpekade med åtanke om att förbättra friluftsvärden och allmänhetens tillgänglighet till platser som de inte tidigare haft samt att de allra känsligaste områdena har valts bort, så bedöms friluftslivet sammantaget få en positiv utveckling även om det på enskilda platser kan påverkas i mindre grad.

5.5.3 Förslag till åtgärder

Dispens från strandskyddet ska genom riktlinjer i översiktsplanen behandlas restriktivt i rekreationsområden som exempelvis badplatser och strövområden. Utformning och exploatering ska således ta hänsyn till rekreationsvärdena genom skadelindringshierarkin och om möjligt förbättra förutsättningarna för friluftsliv.

Positiv	Obetydlig	Måttlig	Negativ	Kumulativ effekt
Förbättrad tillgänglighet	Ianspråktagande av områden för bebyggelse och verksamheter			

GRANSKNINGSHANDLINGAR

5.6 Ras, skred, erosion och översvämning

5.6.1 Nuläge

Kommunen saknar i dagsläget tillräckliga underlag för att bedöma var det finns risk för ras och skred. Varför alla lokaliseringar behöver bedömas individuellt. Finns det osäkerheter behöver en teknisk undersökning bekostas av dispenssökande.

Översiktliga stabilitetsutredningar har tagits fram av MSB från 1998 där sju områden studerats. Dessa återfinns i kartlager ”Översiktlig stabiliseringskartering i finkorniga jordarter (före 2001) – huvudstudie 1B”. Kartläggningen visade att inte alla områden kunde klassas som stabila. Med utgångspunkt i detta innebär handläggning av ärenden för dispens av LIS att stabilitetsutredningar kan behöva tas fram av sökande. Områden med sedimentära jordarter har större förutsättningar för att drabbas av skred och i dessa områden kan det vara aktuellt med stabilitetsutredning. För områden med liten marklutning med morän- eller friktionsjordar är exempel på områden där utredningar normalt inte behövs förutsatt att inte slänter skapas genom utfyllnad eller schaktning.

5.6.2 Konsekvenser

Inom kommunen finns det områden med risk för översvämning, inte minst längst låglänta delar efter älvarna. Längs med älvarna förekommer även risk för erosion. SGU:s kartunderlag för stränders eroderbarhet har använts som underlag för utpekande av LIS-områdena. Även länsstyrelsens skyfallskartering har legat till grund för lämplighet av LIS.

I skyfallskarteringen har en påverkan av framtida klimatförändringar inte tagits med i beräkningarna vid framtagande av underlaget, vilket behöver beaktas vid riskbedömning av översvämning.

Klimatförändringar är en aspekt som ytterligare påverkar risken för översvämning i takt med ökad nederbörd och växlande temperaturer. Det innebär även att riskerna för ras och skred kan öka likväl påskynda stranderodering. Förhöjda flöden i både mark och vattendrag behöver beaktas vid tillkommande bebyggelse. Det gäller även påverkan av åtgärder för ökade flöden som kan påverka markens stabilitet.

För varje LIS-område lyfts eventuella kända risker för respektive område. Vid handläggning av dispens behöver sökande undersöka markförutsättningar i områden med utpekade risker. Vissa områden har en viss eroderbarhet längs strandlinjen och stora konsekvenser ses kunna undvikas genom lokalisering av bebyggelse samt kravet om fri passage.

5.6.3 Förslag till åtgärder

I förslaget hänvisas inte till områden med stor risk för översvämning eller till områden med kännedom om risk för ras och skred. Inom de riskområden som pekats ut av MSB behövs geotekniska undersökningar för att fastställa att det inte finns någon väsentlig risk.

Lokalisering av bebyggelse och verksamhet är av särskild vikt vid planläggning eller exploatering. Hänsyn ska tas till ökade risker för översvämning och geotekniska säkerhetsfrågor i takt med klimatförändringar. Bebyggelsefri zon om 25 meter från strandlinjen ska säkerställa både fri passage och minskad risk för exponering av stranderosion.

Positiv	Obetydlig	Måttlig	Negativ	Kumulativ effekt
	Olämpliga områden har valts bort och eventuella risker lyfts fram för respektive område			Osäkerhet på grund av avsaknad av underlag för ras och skred

5.7 Avlopp och dricksvatten

5.7.1 Nuläge

Majoriteten av LIS-områdena saknar kommunalt vatten och avlopp. I vissa områden finns kommunalt vatten i närheten. Vad gäller kapacitet ser förutsättningarna för respektive område olika ut och på några ställen finns ett behov av investeringar för utbyggnad om anslutning till kommunalt VA ska kunna möjliggöras. För de allra flesta områdena har det bedömts som lämpligt med enskilt vatten och avlopp.

5.7.2 Konsekvenser

Eftersom en översiktlig analys över möjligheter och utmaningar med vatten och avlopp för respektive område har gjorts, så har eventuell problematik lyfts fram. För områdena kan inga konsekvenser för vatten och avlopp utläsas under förutsättning att hållbara VA-lösningar anordnas vid exploatering enligt gällande krav och riktlinjer.

De konsekvenser som kan uppstå är främst kopplat till investeringar och kostnader för möjliggörandet av nya anslutningar till kommunalt vatten och avlopp. Det skulle innebära omfattade investeringar ekonomiskt, administrativt och tidsmässigt.

5.7.3 Förslag till åtgärder

Alla områden ska vid exploatering anordna hållbara VA-lösningar där det inte är möjligt att ansluta kommunalt för att inte vattenmiljön eller människors hälsa ska påverkas negativt.

Förslag om eventuell utbyggnad för kommunalt VA ska lyftas fram tidigt och i dialog med politiken.

Positiv	Obetydlig	Måttlig	Negativ	Kumulativ effekt
För de flesta områden är det möjligt med enskilt VA				Eventuellt stora ekonomiska investeringar för utbyggnad av kommunalt VA.

5.8 Rennäring

5.8.1 Nuläge

Renskötsel bedrivs i skogsområden i hela kommunen. Särskilt viktiga och känsliga områden är flyttleder, svåra passager, trivselland, rastbeten och uppsamlingsområden samt områden med olika anläggningar till exempel gärden. Flera viktiga områden har status som riksintresse. Vilka områden som används från år till år kan variera och är svåra att definiera exakt. Stora markområden behövs för flytt, samling, bete samt lugn och ro. Malå sameby har sina åretruntmarker i norra delen av kommunen medan Gran, Ran, Ubmeje (Umbyn) och Vapsten flyttar sina renar årstidsvis mellan fjäll och skogsmarkerna i inlandet och kusten. Exploatering och mänsklig närvaro kan påverka renarna genom att det skapar hinder och störningar som leder till minskad betesro och förändrade rörelsemönster. Bebyggelse och mänsklig aktivitet utmed stränderna skapar störningsmoment när renarna under vinterhalvåret förflyttas över frusna sjöar och längs vattendrag. Med klimatförändringarna förväntas rennäringen få det allt svårare bland annat med flytt av renarna.

5.8.2 Konsekvenser

Nästintill all exploatering påverkar rennäringen negativt i form av hinder eller störningar. Konsekvenserna kan begränsas genom dialog, samråd och hänsynstagande till rennäringen genom att lyfta fram intressen och synpunkter. Framför allt dialogen mellan kommunen och rennäringen ses som viktig i samband med olika projekt i olika skeden. Översiktsplanen pekar ut att rennäringens intressen ska prioriteras när riksintresse för rennäringen sammanfaller med andra allmänna intressen.

I framtagandet av LIS-planen har hänsyn tagits till rennäringens intressen bland annat vid synpunkter som inkommit genom tidig dialog med samebyarna enligt konsultationsordningen. Genom att lämna passager och samla utveckling till befintligt exploaterade områden har konsekvenserna mildrats. Alternativet skulle vara att lyfta fram andra områden som skulle ha större negativ påverkan utifrån flera aspekter och skulle orsaka ett större ingrepp utifrån ett landskapsperspektiv. Det ska poängteras att kumulativa effekter av flertalet mindre exploateringar kan leda till minskad funktionalitet för rennäringen. Genom lokalisering och dialog med samebyarna bedöms betydande påverkan kunna undvikas.

5.8.3 Förslag till åtgärder

Dialog ska föras med berörd sameby i samband med ansökan om bygglov och strandskyddsdispens i syfte att fånga upp eventuell påverkan och hänsyn som kan behöva tas.

Positiv	Obetydlig	Måttlig	Negativ	Kumulativ effekt
		Hänsyn har tagits till omfattning och utbredning av utpekade LIS-områden		Risk för minskad betesro och förändrade rörelsemönster

5.9 Arbetsmarknad och näringsliv

5.9.1 Nuläge

Lycksele kommun har haft en positiv utveckling vad avser företagsetablering de senaste åren. Majoriteten av företagen finns inom industrisektorn som skogsnäring, gruvindustri och metallbearbetning. Lycksele kommun och regionen utgör de största arbetsgivarna.

5.9.2 Konsekvenser

Genom att skapa möjligheter för företag och verksamheter att utvecklas eller etableras kan kommunen prioritera och stödja ett växande näringsliv. Detta kan bidra till att öppna upp för Lycksele kommun som arbetsplats.

Exploatering för verksamheter påverkar bland annat rennäringen genom ianspråktagande av mark, varför det även ur denna aspekt är viktigt att föra en tidig dialog om eventuell utveckling. I planen är det ett fåtal områden som har pekats ut för utveckling av verksamhet, varvid konsekvenserna inte bedöms vara stora eftersom områdena redan bedriver verksamhet.

5.9.3 Förslag till åtgärder

Samråd ska ske med berörd sameby vid sökande av dispens.

Positiv	Obetydlig	Måttlig	Negativ	Kumulativ effekt
Möjlighet till utveckling och nyetablering	Ianspråktagande av områden för verksamheter			

5.10 Kommunal ekonomi

5.10.1 Nuläge

Kommunens ekonomi drivs främst genom skatteintäkter vilket innebär att ekonomin påverkas av antalet invånare. Aspekter som gynnar kommunalekonomin är således åtgärder som kan bidra till positiv nettoinflyttning. I kommunen är det därför särskilt viktigt med möjlighet till arbete och tillgång till bostad i attraktiva lägen. Detta handlar bland annat om service men också tillgång till natur och friluftsliv.

5.10.2 Konsekvenser

Tillskapande av utveckling med avseende näringsliv samt utpekande av områden för bebyggelseutveckling är särskilt viktigt för att kunna bidra till en positiv nettoinflyttning. Planförslaget förväntas gynna den kommunala ekonomin genom att lyfta fram lämpliga och attraktiva områden för utveckling samt genom att värna om naturvärden och friluftsliv. LIS är ur ett ekonomiskt perspektiv även en viktig del i att upprätthålla den service som finns i dagsläget. Sammantaget förväntas de kommunalekonomiska konsekvenserna bli positiva med förslaget, med en risk för ökade samhällsekonomiska kostnader om utvecklingen blir spridd i kommunen.

5.10.3 Förslag till åtgärder

Utveckling ska ske med hänsyn till områdets planeringsförutsättningar.

Positiv	Obetydlig	Måttlig	Negativ	Kumulativ effekt
Möjlighet till fortsatt positiv nettoinflytt				Upprätthållande av befintlig service

5.11 Riksintressen

5.11.1 Nuläge

Övergripande karaktäriseras föreslagna LIS-områden av riksintressen för rennäring, friluftsliv och Natura-2000. Det kan handla om delar av området och ibland hela det föreslagna området. För enskilda områden berörs riksintresset för kommunikation i och med närhet eller anslutning till E12. Ett antal områden berörs av ett flertal riksintressen där Björksele Norra, Siksele och Örträsk bland annat berörs av riksintresse för kulturmiljövård och naturvård.

5.11.2 Konsekvenser

Föreslagna områden utgår dels från strandskyddslagstiftningen och kommunens urvalskriterier för att kunna bli utpekat som LIS-område. I och med att de känsligaste områdena har valts bort och större områden har bevarats kan inga större konsekvenser utläsas för negativ påverkan på riksintressena. Istället förespråkar planen till respektive riksintresse att utveckling ska ske med hänsyn till platsens förutsättningar.

Planen förespråkar även en utveckling som kan påverka aspekter som friluftslivet positivt. Utformningen av områdena har också anpassats för att undvika stora ingrepp i natur och landskap samt stor påverkan på riksintresset för rennäring. I och med rennäringens verksamma områden finns en ökad risk för påverkan på riksintresset. Förslagen är som tidigare beskrivit anpassade för minsta möjliga påverkan.

5.11.3 Förslag till åtgärder

Vid sökande av dispens behöver riksintressena tas hänsyn till. Det kan handla om utvecklande åtgärder som exempelvis kan gynna friluftslivet. Det kan även handla om skyddsavstånd eller andra åtgärder som är lämpliga utifrån platsens förutsättningar. För riksintressena handlar detta särskilt om rennäringen, naturvärden, friluftsvärden och kulturvärden. För rennäringen ska berörd sameby alltid samrådas med vid ärenden om dispens.

Enligt 3 kap. 10 § MB ska försvarsintresset ges företräde om hela eller delar av området behövs för en anläggning för totalförsvaret. I de fall där ett område omfattas av fler riksintressen än totalförsvaret ska totalförsvaret ges företräde.

Positiv	Obetydlig	Måttlig	Negativ	Kumulativ effekt
Riksintresse för friluftsliv	Med hänsyn till områdenas förutsättningar	Rennäringen har en något större påverkan till följd av verksamhetens behov av marknyttjande. Hänsyn har tagits till omfattning och utbredning av områden		

5.12 Miljömålen

5.12.1 Nuläge

En viktig del i miljömålen är begränsad klimatpåverkan, vilket också kopplar an till klimatmålen för Lycksele kommun om minskning av utsläpp men även upptag av växthusgaser genom kolsänkor. Ett annat mål som berörs i LIS-planen är levande sjöar och vattendrag. Sjöar och vattendrag och livsmiljöer är särskilt viktiga och ska bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv ska värnas. Miljömålet om levande skogar innebär att skogens värde och biologiska mångfald ska skyddas och bevaras samtidigt som sociala värden bevaras.

5.12.2 Konsekvenser

LIS-områdena medför en ökad risk vad gäller avverkning av skog som utgör kolsänkor, vilket kan ha en påverkan på kommunens klimatmål. Eftersom områdena som pekas ut inte omfattar större områden av exploatering kan däremot inte några stora konsekvenser utläsas. Detta eftersom upprättande av ny bebyggelse främst ska lokaliseras till platser där de känsligaste miljöerna undantas.

Vad avser spridningen av föreslagna LIS-områden kan däremot målet om minskade utsläpp riskeras att påverkas negativt eftersom det inte är möjligt att erbjuda kollektivtrafik för alla utpekade områden. Utvecklingen av LIS-områden ses därför kunna medföra ökade avstånd och ökade transporter. LIS-områdena har bland annat mot bakgrund av ovanstående problematik valt att lokalisera områden till befintlig bebyggelse i syfte att på sikt skapa underlag för utvecklad service till befintliga och nyinflyttade till kommunen.

Förslagna LIS-områden medför ianspråktagande av en begränsad mängd strandmiljöer, vilket bedöms ha en liten påverkan på sjöars och vattendrags livsmiljöer eftersom arealen som pekas ut i förhållande till oexploaterade stränder är liten.

I utpekandet av LIS-områden har samtliga områden analyserats utifrån naturvärdesinventering för att förstå vilka värden som är av hänsynskrävande eller skyddsvärd karaktär. Genom riktlinjer i planförslaget ska värdefull natur kunna bevaras.

5.12.3 Förslag till åtgärder

Lokalisering av ny bebyggelse ska ske intill befintlig bebyggelse.

Områdets planeringsförutsättningar ska beaktas vid exploatering med särskilt avseende på naturvärden.

Hållbara VA-lösningar ska anordnas vid exploatering där det inte är möjligt att ansluta till kommunalt vatten och avlopp.

Positiv	Obetydlig	Måttlig	Negativ	Kumulativ effekt
	Minskat antal kolsänkor		Avsaknad av hållbara transporter	

6. Samlad bedömning

Konsekvensområde	Positiv	Obetydlig	Måttlig	Negativ	Kumulativ effekt
Vattenmiljö och miljökvalitetsnormer					
Naturmiljö					
Jordbruksmark					
Kulturmiljö					
Friluftsliv					
Ras, skred, erosion och översvämning					
Avlopp och dricksvatten					
Rennäring					
Arbetsmarknad och näringsliv					
Kommunal ekonomi					
Riksintressen					
Miljömålen					

7. Uppföljning

Riktlinjer för LIS-planen med alla områden och miljökonsekvensbeskrivningen följs upp i samband med ansökan för dispens. Vid dessa tillfällen säkerställs riktlinjer och hänsyn till planeringsförutsättningar.

Revidering av LIS-planen sker vid behov av kommunfullmäktige och följs upp varje mandatperiod i samband med bedömning av översiktsplanens aktualitet i planeringsstrategin.

Riktlinjer och hänsyn till planeringsförutsättningar följs även upp i verksamheten genom tillsyn och prövning enligt miljöbalken.

LYCKSELE
KOMMUN
LIKSJUON KOMMUVDNA

Stadshuset, Storgatan 22, 921 31 Lycksele
www.lycksele.se
kommun@lycksele.se
0950-166 00